

KVÆG NYT

NR. 22 3. DEC. 2021

Hos os passer vi ikke kalve efter stopur

SIDE 2

Smertebehandling og elektrolytter gjorde antibiotika til kalvene overflødig

SIDE 3

Besøg hos engelske kolleger var en øjenåbner

SIDE 4

FANTASTISK OPBAKNING TIL FREMTIDENS KALVE

Præsentationerne fra Kalvens Dag findes på Landbrugs-Info – søg på "Kalvens dag"

En udsolgt Kalvens Dag satte fokus på det store potentiale i at optimere kalvemanagement på bedrifterne. Et fokus, der er kommet for at blive.

Interessen for at optimere kalvepasningen er massiv. Det må man uden tvivl konstatere efter en fuldstændig udsolgt Kalvens Dag med 416 spørgelystne deltagere. Og det tænder håb hos formand for L&F Kvæg, Christian Lund.

"Det er fuldstændig fantastisk at se så mange unge mennesker med gnist i øjnene samlet for at blive kloge på kalve. Det viser, at de er helt klar til erfaringsudveksling, og jeg tror, det er det, der skal til, for at vi

"Jeg tror på, at Kalvens Dag er det kick-off til fokus på kalve, som vi måske har manglet"

Trine Barrett, afdelingschef, Husdyrinnovation, SEGES

kommer kalvedødeligheden og antibiotikaforbruget til livs," lyder det fra formanden.

Kick-off for fokus på kalve

Flere end dobbelt så mange som forventet var med på Kalvens Dag, og SEGES måtte i sidste øjeblik skaffe ekstra pladser for at imødekomme den store efterspørgsel. Det tager afdelingschef i SEGES Husdyr-

Innovation, Trine Barrett, som et tegn på, at det nu er kalvenes tur til at komme i fokus, og at landets kvægbrugere ser et stort potentiale i at optimere kalvemanagement på bedrifterne.

"Jeg tror på, at Kalvens Dag er det kick-off til fokus på kalve, som vi måske har manglet en lille smule, men som området fortjener.

Og SEGES vil helt sikkert arbejde på at holde gryden i kog. Det tyder jo på, at der er en stor interesse for kalvene," siger Trine Barrett.

Samtidig glæder hun sig over, at både besætningsjere, driftsledere og ansatte var at finde på stole-rækkerne i den tætpakkede kongressal i MCH Herning Kongrescenter.

"Det var virkelig skønt at se, at der kom så mange i samlet flok fra hver bedrift. Hvis den nye viden skal implementeres på bedrifterne, kræver det jo fællesskab og fælles fokus, og det ser det ud til, at der er," lyder det fra Trine Barrett.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

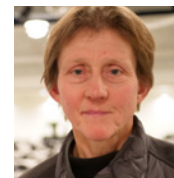
DELTAGERNE SIGER:

Malene Duus, Mai Barslund, Simon Taasinge og Carl Salling, Vejlskovgaard, Odder.

Medarbejdere fik mange ideer

"Vi skal i hvert fald have hygiejne på vores tirsdagsmøder, og også hvordan vi sikrer, at vi gør tingene ens, når vi er så mange. Vi skal også finde ud af, hvordan vi bruger vores mange informationstavler bedst - måske skal vi bruge farver mere. Det vil nok tage nogle uger at få det hele igennem. Vores arbejdsgiver er meget åben, men vi skal også selv argumentere for tingene. Det handler jo om at kunne lave bedre køer til ham," fortæller de fire medarbejdere fra Vejlskovgaard.

Jette Schultz, Feldstedskov Kvægbrug, Aabenraa.

Gode indspark til at vende udviklingen

"Gennem flere år er udviklingen gået den forkerte vej i vores kalvestald, og jeg har fået rigtig gode input til, hvor vi skal starte for at få rettet op på det. Jeg snakke med en dyrlæge om blod-, gødnings- og mælkeprøver. Og så var det godt at høre, hvad folk synes, der virker. Vi skal nok til at gøre noget mere rent og inddrage flere i at give råmælk, så kalvene kan få det noget før."

SUNDHED OG VELFÆRD
– en del af L&F Kvægs strategi 2023

Mælkeproducent Peter Niss fortalte om sine procedurer hos kalvene på Kalvens Dag. Foto: SEGES.

Hos os passer vi ikke kalve efter stopur

Hos mælkeproducent Peter Niss må det gerne tage lang tid at passe kalve. Arbejdsbeskrivelser, motiverende interesse og varmt tøj hjælper kalvepasserne på vej.

Skulle du være arbejdsløs, vil Peter Niss i Himmerland være et godt sted at søge hen. Ikke at han mangler medarbejdere – han passer nemlig godt på de fem, han har på bedriften med 360 køer + opdræt. Så godt, at han på Kalvens Dag gav gode råd videre om medarbejderledelse på kalveområdet. Særligt fire forhold fremhæver han:

1. Kalvepasning må tage tid

På Peter Niss' bedrift ser man ikke skævt til en kalvepasser, der tager sig god tid – tværtimod: *Kalvepasning kræver tålmodighed og nøjagtighed*, er et af bedriftens matraer.

"Vi har ikke noget stopur med, når vi passer kalve. Det må gerne tage halvanden time i stedet for en time," fortæller han.

2. Motiverende interesse

Peter Niss er meget bevidst om, at alle har behov for anerkendelse, og behov for at nogen viser interesse for det, man laver.

"Man skal huske at gå ud til sin kalvepasser en gang i mellem og spørge; - går det godt? – mangler I noget? Det er med til at holde modet oppe hos dem," mener mælkeproducenten.

3. Arbejdsbeskrivelser

På Peter Niss' bedrift har de rigtig mange arbejdsbeskrivelser. De har blandt andet plancher,

der med fotos og tekst nøje beskriver procedurerne for:

- Optøning af råmælk
- Blanding af mælkeerstatning
- Vask og desinfektion af hytter
- Kalkning af hytter
- Kalveopgaver, der skal udføres alle ugens syv dage
- Huskeliste for aftenvagter.

"Men det betyder ikke, at man ikke må komme og spørge – det må man altid. Vi kan bare godt lide at have det skrevet ned, så vi er enige om, hvordan det skal være," fortæller han.

4. Varmt tøj og lys

Det lyder banalt, men ingen er grundige, koncentreret og tager sig god tid, hvis de fysiske forhold ikke er i orden. Det er Peter Niss meget bevidst om.

"Vi sørger for, at der er bomuldshandsker til at tage under plastikhandskerne om vinteren. Og selvfølgelig har vi styr på termokedelragter, ordentligt lys og sand på kalvepladsen, når der er glat," fortæller Peter Niss.

Snap fra medarbejder kl. 19 når en kalv er på vej

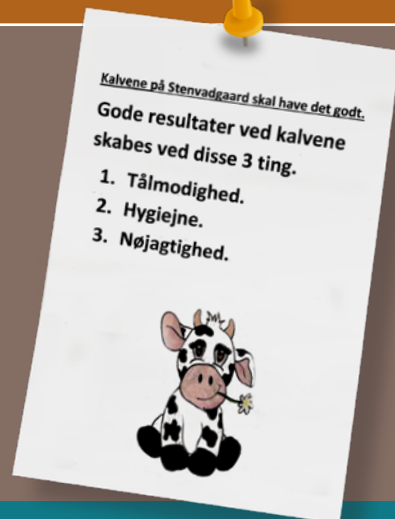
Hos den grundige mælkeproducent får kalvene naturligvis råmælk til tiden – også om natten. Der er bemanding i stalden kl. 03-19, så i det tidsrum giver hurtig tildeling ifølge Peter Niss sig selv.

"Resten af tiden tager jeg mig af. Jeg er god til at falde i søvn på sofaen, så det kommer ret naturligt at gå en runde i stalden og give råmælk sidst på aftenen eller først på natten," fortæller han med et smil.

Og så har de en smart ordning, der gør det lettere for Peter at være særlig opmærksom, når der er en kalv på vej.

"Der kommer som regel en snap eller en sms fra medarbejderne, når de går kl. 19, hvis der er en kalv på vej, eller en ko der går og tripper," fortæller Peter Niss.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

Med denne planche i kalvekøkkenet, er det tydeligt, at det er okay at bruge god tid på kalvene hos mælkeproducent Peter Niss.

ØNSKELISTE FOR TILTAG

Peter Niss fremhæver, at der naturligvis også er plads til forbedringer hos ham. På kalve-ønskelisten har han tre tiltag:

1. Sprit til hånddesinfektion på mælketaxaen
2. Suttespande
3. Procedure, så kalvevognene når at tørre efter vask før desinficering.

SUNDHED OG VELFÆRD
– en del af L&F Kvægs strategi 2023

Smertebehandling og elektrolytter gjorde antibiotika til kalvene overflødig

Mælkeproducent Christian Ihle har droppet antibiotikabehandling af kalve med diarré. Smertestillende medicin og elektrolytter virker bedre.

Kalven hænger lidt. Den snuser uinteressert til mælken og vender hovedet væk uden at drikke. De fleste ville se tiden an - man behandler jo ikke for så lidt. Men ikke mælkeproducent Christian Ihle fra Gråsten. Første gang kalven ikke drikker, får den smertestillende medicin, elektrolytter og masser af væske. Til gengæld bruger han slet ingen antibiotika i kalvestalden længere.

"Tidligere behandlede jeg kalve med diarré med antibiotika, men tit havde det jo overhovedet ingen effekt. Det her virker meget bedre. Men det kræver,

at man er på stikkerne og fanger det med det samme, når en kalv hænger bare en lille smule," fortæller han. På bedriften er der 150 malkekøer, primært RDM.

Gav styr på kalvene

I dag er Christian Ihles kalvedødelighed (1-180 dage) 2,1 pct mod 5,2 pct i 2020. Antibiotikaforbruget til kalvene er i samme periode faldet fra 0,5 til 0 ADD pr. 100 dyr pr. dag.

"Kombinationen af elektrolytter og smertestillende betyder, at vi har fået styr på kalvene. Vi har næsten ikke døde kalve mere. Vi har aldrig haft kæmpeproblemer, men det her har hjulpet. Om det er den smertestillende medicin eller det, at vi er hurtigere til at sætte ind med væske, ved jeg ikke, men det virker," lyder det fra Christian Ihle.

Han understreger dog, at det ikke er en mirakelkur, der kan stå alene. For to-tre år siden strammede bedriften op på hygiejnen hos kalvene, og det har også en betydning.

"Vi begyndte at bruge sæbe og desinfektion til at gøre kalvehytterne rene og gå mere op i, at kalvene er tørt strøet op og i det hele taget får en god start. Hvis man ikke gør det, får man også bøvl," erkender han.

"Vi begyndte at bruge sæbe og desinfektion til at gøre kalvehytterne rene og gå mere op i, at kalvene er tørt strøet op og i det hele taget får en god start. Hvis man ikke gør det, får man også bøvl," erkender han.

VIGTIGT: VÆLG DE RIGTIGE ELEKTROLYTTER

Langt fra alle elektrolytter har effekt i forhold til diarré. Det fortæller dyrlæge Trine Fredslund Matthiesen, Gråsten Kvægpraksis, der har lagt et stort arbejde i at forsøge at kortlægge de enkelte elektrolyttilblandingers egenskaber. Men desværre er det lidt af en jungle, fortæller hun.

"Det er desværre ikke så enkelt. Så jeg kan ikke bare pege på enkelte indholdsstoffer, man skal kigge efter. Mit bedste råd er derfor, at man skal rådføre sig med sin dyrlæge. Ellers risikerer man, at man ikke får effekt af sin behandling," advarer hun.

Godt spark fra dyrlægen

Æren for det nye tiltag giver han sin dyrlæge Trine Fredslund Matthiesen fra Gråsten Kvægpraksis. For godt et år siden foreslog hun ham den nye praksis med smertestillende og elektrolytter. Og grunden til, at det virker, er ganske enkel, forklarer hun:

"Hvis du kan undgå, at kalven får ondt, så undgår du også, at den holder op med at drikke. Derfor bliver den ikke afkræftet og bliver dermed sjældent så syg, at det bliver bøvlet. Men indsatsen skal ske, så snart den begynder at hænge bare en lille smule. Man skal ikke være så nærig med den smertestillende," forklarer Trine Fredslund Matthiesen.

Christian Ihle er taknemmelig for de faglige spark fra Trine, og dette forslag var han hurtig til at købe ind på.

"Jeg synes, det siger sig selv, at det er en god idé at undgå antibiotika; det koster, det er bøvlet, og vi skal ikke bruge for meget, for vi skal gerne undgå resistens. Derfor skal man i min verden ikke bruge det," mener han.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

Christian Ihle og Trine Fredslund Matthiesen.
Foto: Privat

SKIFTER TØJ FØR KALVEPASNING

På Lykousminde er der lavet skiftezone ved kalvestalden, så ingen bærer smitte fra kostalden ind til kalvene.

Kedeldragterne hænger på rad og række ved indgangen til kalvekøkkenet, og de rene støvler er lige til at træde ned i. Man går nemlig ikke direkte fra kostalden og ind til kalvene på Lykousminde uden først at skifte tøj.

"Vi vil simpelthen ikke have smitte ind i kalvestalden, og derfor har vi lavet en skiftezone," forklarer mælkeproducent Jens Lykou.

Holder sygdomsfrekvensen nede

Bedriften havde været fri for salmonella i halvandet år, men så røg den i salmonellaniveau 2 igen. Og nu skal det være slut, så Jens Lykou og hans folk er gået all in på smittebeskyttelse.

"Det er da bøvlet med tøjskifte. Men nu har vi stillet det an, så det bliver gjort," forklarer Jens Ly-

kou, som i øvrigt har noteret sig, at tøjskiftet i det hele taget betyder, at man er mere obs på smittebeskyttelse, når man går ind til kalvene. Derfor er det heller ikke noget, han har tænkt sig at ændre på, når bedriften igen er fri for salmonella.

"Det ville da være nemmere bare at gå tilbage igen og droppe tøjskiftet, når vi bliver fri. Men vi har besluttet at blive ved. Vi kan jo se, at det holder sygdomsfrekvensen nede," slår Jens Lykou fast.

Der tages blodprøver af kalvene, når de er 5-6 måneder, før de flyttes over på en lejet ejendom, hvor besættningens 350 kvier står – alle testet fri for salmonella.

Lykousminde tæller i alt 470 dansk holstein og 8 ansatte, hvoraf de tre passer kalvene.

/ KIRSTEN MARSTAL, KFM@SEGES.DK

Jens Lykou i skiftezone, som han har tænkt sig at beholde – også når bedriften igen er salmonellafri. Foto: Privat

Torben Sønderby (th) og Gert Glob Lassen (med datteren Wilma) i samtale med engelske kolleger. Foto: SEGES.

BESØG HOS ENGELSKE KOLLEGER VAR EN KÆMPE ØJENÅBNER

To mælkeproducenters tur til England åbnede deres øjne for, hvor vigtigt det er at værne om Danmarks status som fri for en lang række kvægsygdomme.

At komme ud af den hjemlige – om ikke andedam – så kvægstald og se hvordan tingene foregår andre steder, kan være en øjenåbner på flere planer. Det oplevede mælkeproducenterne Gert Glob Lassen og Torben Sønderby, da de i november drog til England med kurs mod fire kvægbedrifter. Målet var at mødes med engelske kolleger og udveksle erfaringer og viden om at nedbringe antibiotikaforbruget i besætningen og dermed reducere udviklingen af resistens.

Sætter pris på Danmarks saneringsindsats

For begge landmænd var det især en øjenåbner at blive mindet om den gode sundhedsstatus, vi generelt har i dansk kvægbrug.

"Vi blev i den grad mindet om, hvorfor smittebeskyttelse er vigtig, og hvor godt det er, at vi i Danmark har saneret os fri for en lang række sygdomme. Englænderne overvåger og vaccinerer for SÅ meget, som vi slet ikke har i Danmark længere – fx BVD, IBR og kvægtuberkulose. Og wow – så sætter man pris på den indsats, vi gør i Danmark for at udrydde sygdomme," fortæller Gert Glob Lassen. Og han bakkes op af Torben Sønderby:

"Med alt det bøvl, de har med sygdomme derovre, tænkte jeg godt nok, at vi skal gøre alt for at komme af med salmonella herhjemme. Det der med smittebeskyttelse, som vi ikke er helt så dygtige til som svinefolkene – det må vi hellere stramme op på," mener Torben Sønderby.

Godt styr på behandlingsstrategier

Det gjorde dog også indtryk, at de engelske mælkeproducenter havde stor fokus på at nedbringe antibiotikaforbruget.

"De havde rigtig godt styr på behandlingsstrategier og skal fx også tage prøver af goldkøer.

"Jeg oplevede også, at de havde nogenlunde samme yverbehandlingsstrategi i laktationen, som os. Så der fik jeg afkræftet nogle fordomme," erkender Gert Glob Lassen.

Han lod sig også inspirere og fik gode ideer med hjem.

"Via deres mange tjek og vaccinationer skal englænderne håndtere dyrene mere, end vi gør. Det betyder, at de har flere låger og separationsystemer, som er indrettet smartere og mere arbejdsvenligt, end hos os," fortæller han.

Stærkere dyr med krydsning

Også Torben Sønderby lod sig inspirere positivt af englænderne.

"De havde nogle fine dyr og bruger mere krydsning, end vi gør. Det så ud til at give dem nogle stærkere køer. Så det tænker jeg måske, at jeg vil gå mere helhjertet ind i," fortæller han.

Torben Sønderby var også imponeret over de engelske kollegers dygtighed omkring afgræsning.

"Jeg er selv økolog, og jeg kunne se, at vi har meget at lære om afgræsning. De er gode til at få nogle kg tørstof igennem. De har bl.a. mindre folde og flytter dyrene oftere. Det vil jeg også prøve," konstaterer Torben Sønderby.

Til foråret er det de engelske mælkeproducenters tur til at komme til Danmark. Både Gert Glob Lassen og Torben Sønderby glæder sig til at vise de engelske kolleger deres bedrifter, og hvordan de håndterer smittebeskyttelse og antibiotikastrategi.

Rejsen foregik i regi af det internationale EU-projekt Disarm, hvis formål netop er erfarings- og vidensudveksling på tværs af landegrænser om reduceret antibiotikaforbrug.

/ KIRSTEN MARSTAL, KFM@SEGES.DK

PODCAST:

Ved du, hvor længe ydelse og lønomkostninger stiger side om side?

Det gør du, når du har hørt podcasten Bliv klogere på arbejdsomkostninger i kvægbruget.

Efter mindre end en halv time med lyd i ørerne kender du desuden niveauet for arbejdsomkostninger i kvægbruget. Og du ved, hvordan du kan optimere omkostningerne til arbejde på din bedrift.

I podcasten deltager specialkonsulenterne Morten Nyland Christensen og Birgitte Braae fra SEGES Erhvervsøkonomi og kvægkonsulent Peter K. Møller fra VELAS.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, LSS@SEGES.DK

Find podcasten på podcast.seges.dk eller ved at scanne QR-koden her:

